

.....
Izhaja vsak dan razen
nedelje in praznika ob
3. popoldan.
Posamezna številka stane
10 vinarjev.
.....

MARIBORSKI DELAVEC

Neodvisen delavski list za mesto in okolico.

.....
Po pošti stane mesečno
3 K 20 v
Uredništvo in upravni-
štvo: Schmiderejeva u-
lica št. 5.
Telefon 3/VL
.....

Letnik 1.

Maribor, dne 7. decembra 1918.

Štev. 13.

Živela Jugoslavija!

Drugi december 1918 je postal za nas Jugoslovane zgodovinski dan, kakršnega še nismo doživeli. Naše Narodno vijeće v Zagrebu, v katerem so tudi zastopniki slovenskega naroda, je ta dan srbski vladi izjavilo, da se hočemo združiti v nerazdružljivo državno celoto, da hočemo torej postati podaniki slavne, demokratske srbske oziroma odslej južnoslovanske kraljevine pod žezlom srbskega kralja. Prestolonaslednik Aleksander, simpatičen človek, je v imenu svojega očeta to izjavo Narodnega vijeća sprejel kot polnoveljavno ter proglasil ujedinjenje Slovencev, Srbov in Hrvatov v enotni, jugoslovanski državi. Mi to kot zastopniki slovenskih delavcev brez razlike strank iz nujnih razlogov odobravamo in iskreno pozdravljamo, tudi ustanovitev kraljevine, zlasti ker je bila srbska vlada doslej vedno demokratska, ravno tako demokratska, kakor Francoska ali katera druga republika.

Ako torej popolnoma mirno s hladnim razumom pozdravljamo jugoslovansko kraljevino, storimo to iz teh vzrokov.

Četudi bo morala konstituenta ta sklep še odobriti in pripoznati, vendar je prav, da se je že zdaj proglasila naša jugoslovanska kraljevina, ker bo zdaj srbska vlada kot enotna zastopnica Hrvatov, Srbov in Slovencev pred mirnovno konferenco z veliko večjim uspehom dosegla svoje, torej tudi naše cilje, zlasti kar se tiče razmerja oziroma mej proti Italiji, ki se je na tihem veselila, češ, ti trije bratje se bodo pričkali med sabo, mi pa si bomo napolnili svojo malho z adrijskimi pristanišči in z našo zemljo. Sedaj smo Italijanom prekrižali račune in zdaj bodo morali ti imperijalisti spoznati, da ne bi kazalo zameriti se trdnemu zvezanemu in mogočnemu 14 milijonskemu narodu južnih Slovanov. In to mogočno državo bodo morali upoštevati in respektirati tudi Nemci, Madžari in tudi drugi evropski narodi, kajti naša država leži ob morju, ima torej cesto za svetovno trgovino odprto in preko naše države bo tekla važna trgovska cesta iz srednje Evrope v Azijo, tista železnica Berlin—Bagdad, o kateri so Nemci sanjali pol stoletja, ki pa bo sedaj v naših rokah, ker Nemci so poraženi in so sedaj morali prepustiti nam, kar je naši zemlji pripadalo in kar bo na večno naše ostalo. To torej, da nas bo srbska vlada zastopala na mirovni konferenci to je najvažnejša posledica ujedinjenja s kraljevino.

Drugi razlog, da se veselimo, je ta: s tem ujedinjenjem se baš v sedanjem kritičnem času izognemo notranjim, domačim spletkarijam in preprirom glede bodoče državne oblike. Sedaj ni čas za prepire! Ker smo že večkrat rekli, da je nerazdeljana Jugoslavija prva in naj-

višja zahteva naše politike, vseh strank, se moramo temu ukloniti, začasno brezpogojno, ker tu gre za enotno organizacijo naše države in enotna organizacija je najvišja moč ne samo v vsaki stranki ali v vsakem stanu, temveč še bolj v državi. V tej moči potem leži volja ljudstva, našega naroda; kdo je poglavar, je končno manjše važnosti, ako je ves ustroj države demokratski.

Narodno vijeće pa je začasno tudi tista inštanca, ki jo morajo pripoznati in tako moramo tudi sprejeti njene sklepe, kakor jih je sprejel regent Aleksander. Da ne bi imeli danes take inštanice, bi v naših deželah vladala boljševiska anarhija. Narodno vijeće je oblast, ki je bila ustanovljena s potrdilom vseh strank srbskih, hrvatskih in slovenskih, v njej je zastopana tudi jugoslovanska socijalno demokratska stranka. Kar je priznано, mora obveljati. Ne glede na razloge, ki jih smatramo kot najvažnejše in ki najbolj upravičujejo sklep Narodnega vijeća in proklamacijo srbske vlade, naj le še pristavimo, da bi, oziroma da bode tudi v konstituenti, ki se sestane po mirovni konferenci, velika večina delegatov glasovala za popolnoma ujedinjeno kraljevino jugoslovansko, kajti tudi ljudje republikanskih nazorov, ki bodo sicer, kakor ve vsak, kdor pozna razmerje političnih strank, v manjšini, tudi ti republikanci se bodo radi uklonili predlogom večine, ker bodo morali vedno priznati, da je ujedinjenje 14 milijonskega naroda prva in najvišja zahteva vsakega poštenega Jugoslava.

Zato še enkrat: Živela jugoslovanska kraljevina!

Izjave dr. Korošca v Zagrebu.

Zagreb, 4. decembra. V včerajšnji seji Narodnega Veća je izvajal dr. Korošec sledeče: V Ženevi, kakor v Parizu so se vršile za nas Jugoslovane zelo važne konference. O poteku teh pogajanj sem pošiljal redno brzojavke, od katerih pa niti ena ni dospela na kraj, kamor je bila namenjena. S tem se je zelo otežkovalo delo in položaj je postal neznošen, ko so se začeli vsled mednarodnega položaja in nujne potrebe v Ženevi razgovori z ministrskim predsednikom Pašćem in predsednikom Jugoslovanskega odbora dr. Trumbićem o ujedinjenju jugoslovanske države in ustanovitvi skupne vlade. Vsi naši prijatelji v inozemstvu, med njimi najvišje evropske osebnosti, s katerimi sem stopil v stik, so mi priporočale, naj čimprej izvršimo naše ujedinjenje s Srbijo, kar smo potem poskrbeli z znanim ženevskim paktom, ki se je izvršil v sporazumu s Pašćem, kot z načelnikom srbske vlade in z opozicijskimi

strankami ter člani jugoslovanskega odbora. Glavni, pozitivni rezultat tega dogovora je točka o sestavi skupne vlade. Sklep osrednjega odbora Narodnega veća z dne 24. novembra pa pomenja še daljši in boljši korak naprej v vprašanju enotne države in jaz se z veseljem pridružujem temu koraku, ker sem si podobnega sklepa že dolgo želel. — Z Ženeve je dr. Korošec odšel v Pariz, kjer je bil presrečno sprejet v najvišjih krogih. Posvetoval se je z ministrskim predsednikom Clemenceaum in zunanjim ministrom Pichonom. Obiskal je zastopnike časopisja in voditelje raznih političnih strank. Povsod je zastopal odločno jugoslovanske interese proti italijanskemu imperijalizmu ter dobil povsod vtis, da goje vsi iskrene simpatije za našo pravično stvar. Londonski dogovor res veže Angleže in Francoze, ne veže pa Amerike. Treba je naglašati napram temu londonskemu dogovoru, da tudi Italija s svoje strani ni izpolnila vseh onih dolžnosti, ki jih je v tem dogovoru prevzela, da zato tudi ni izključeno, da bosta Anglija in Francija zahtevali revizijo tega pakta. — V Parizu je stopil v stik dr. Korošec tudi z ameriškim zastopnikom in osebnim prijateljem Wilsona, polkovnikom Housejom. Tudi napram temu je zagovarjal našo narodno stvar ter odnesel jako ugoden vtis. Potom njega je zaprosil ameriško vlado, naj pošlje v Jugoslavijo hrane za kakih pet milijonov prebivalcev, obleke in obutve pa za kakih sedem milijonov prebivalcev, kar mu je bilo tudi obljubljeno. V Parizu je obiskal tudi angleškega in italijanskega poslanika ter jima razložil jugoslovansko stališče. Povsod je poizkušal vzbuditi zanimanje za našo stvar, pojasnjeval je naše razmerje do bratske Srbije ter porabil priliko, da je na nekem shodu radikalnih socialstov v Parizu, ki tvorijo največjo stranko v francoskem parlamentu, informiral javnost o jugoslovanskih aspiracijah. Dosegel je, da je stranka sprejela resolucijo, da spremlja s simpatijami naša narodna stremjenja in da obsoja italijanski imperijalizem. — Na poziv osrednjega odbora Narodnega veća je 26. novembra zapustil Pariz, kjer sta ostala še Trumbić in Pašić.

Političen pregled.

K včerajšnjemu poročilu iz Medjimurja si dovoljujem nekaj pripomniti. Meni se zdi, da se v Ljubljani in v Zagrebu nič kaj ne potrudijo za Medjimurce. Pretekle dni so pri našli listi poročilo o velikih manifestacijah v Zagrebu. Tudi v Ljubljani ne manjka takih prireditelj. Razvada, manifestirati in čakati po shodih, se ji pri nas neznošno razpasla. Mar bi

ti gospodje manifestantje šli v vojnike na mejo, potem bi se usoda Medjimurcev zlahka izpremenila! S papirnati protesti in z manifestacijami se Medjimarje gotovo nikoli ne bo rešilo madžarskih grozovitežev.

Budimpešta, 5. decembra. Antanta zahteva, da morajo Madžari takoj umakniti vse svoje čete iz Slovaške in severne Ogrske, češ, da je bila čeho - slovaška republika priznana že od vseh antantnih vlad. Madžarska vlada se je morala tej zahtevi vkloniti. — Pričakuje se, da bo danes vkorala v mesto francoska konjeniška brigada.

Ustavljen promet. Dunaj, 4. decembra. Ker je prenehalo dovajanje premoga za nemško - avstrijske železnice, preti nevarnost, da se železniški promet popolnoma ustavi. Promet dunajske mestne železnice bo najbrže že v petek ali v soboto prenehal. Na glavnih železnicah bo prihodnje dni prejkone ostal v prometu samo po en osebnostni in en vlak, ki vozi v daljavo. Tudi tovarni promet bo še bolj omejen.

Kako postopajo Italijani! Tržaški guverner je izdal na železniške delavce ukaz, v katerem grozi s kazenskim postopanjem proti vsakemu ki bi se branil delati službo. Južna železnica, kar je od italijanskega vojaštva zasedena, pride pod upravo italijanskih državnih železnic. Dotični železničarji, ki želijo premeščenje, morajo vložiti prošnjo.

Naša severna meja. Vojaški oddelki Nemške Avstrije so dobili iz Gradca ukaz, naj zapustijo Stras in Arnovž ter se umaknejo proti severu do Wildona. Južna Wildona ne sme biti nič nemških vojakov. — Srbske in naše čete so 4. t. m. zasedle St. Pavel v Labudski dolini. — V noči od 3. na 4. dec. so naši zasedli Grebenj.

London, 3. dec. List „Morningpost“ ostro napada postopanje Italije zoper Jugoslovane. List poudarja, da je sicer veliko let simpatiziral z Italijani, da pa sedaj nikakor ne more odobravati njihovga stališča.

Zagreb, 5. dec. Osrednja vlada za celo Jugoslavijo se sestavi danes v Beogradu.

London, 4. dec. Churchill je rekel na nekem zborovanju, da kazen za Nemčijo ne bo lahka.

Mariborske novice.

1. december — narodni praznik. Zagreb, 4. decembra. V spomin in proslavo ujedinjenja celega jugoslovanskega naroda je proglasilo Narodno veče dan 1. decembra za splošni, državni in narodni praznik. Za letos naj se ta praznik praznuje 14. t. m. V šolah naj se vrše šolske slovesnosti, v katerih naj se učencem razloži pomen osvobođenja in ujedinjenja celega jugoslovanskega naroda. Kjer so vojaške posadke, naj se praznuje praznik z vojaškimi slavnostmi. V mestih, kjer so sedeži narodnih vlad, naj se odda 101 strel iz topov. Na javnih in zasebnih poslopih naj se izobešajo slovenske, hrvatske in srbske zastave. V nedeljo, 15. decembra, naj se v vse po celi državi SHS. slovesne cerkvene proslave. S prižnice naj se prebere adresa Narodnega večja prestolonasledniku in regentov odgovor.

Južna železnica. Za načelnika delavnice je imenovan inž. Plesich, za načelnika kurilnice inž. Šeršerko, za načelnika materialnega skladišča revid. Jarh, načelnik za vzdrževanje koroške proge inž. Brabenec.

Slovenska zastava visi danes na glavni pošti v znamenje, da je last naše vlade.

Slovenski napisi se zahtevajo po listih pri naših trgovcih in obrtnikih. „Slov. trgovsko in obrtno društvo v Mariboru“ je sklenilo že

pred časom, da morajo člani društva dati slikati napise samo od zavednega slovenskega slikarja. V Mariboru pride v poštev samo slikar Horvat. Ta pa ima sedaj zelo veliko opravka, primanjkuje pa mu tudi materiala, zato prosi za potrpljenje.

Goveje meso se bo prodajalo jutri v nedeljo.

Raznašalce za naš list iščemo. Zasluzek dnevno 10 K in še več. Oglasiti se je v trgovini Vilko Weixl na Glavnem trgu št. 22.

Vino se še prodaja po vseh gostilnah v mestu, čepravno je to strogo prepovedano. Ljudje se opijajo in vsled tega pride do prepira in tepežev. Torej proč z alkoholom!

Gnjezdo vsega rovanja proti Jugoslaviji v mestu je tukajšnji magistrat. Nemci postavljajo vsak dan predznejši in začnejo zopet javno izzivati. Tudi se pojavljajo v mestu zopet sumljivi elementi. Močne patrulje po mestu naj pazijo na te tičke. Nahaja se bojda še mnogo orožja v privatni lasti. Na tukajšnjem magistratu so našli celo zalogo eraričnih čevljev in kožuhov. To kaže, da ti ljudje delajo proti Jugoslaviji, kjer le morejo.

Nemške hujskarije in laži. Mariborski nemški krogi, ki se ne morejo sprijazniti z mislijo, da Maribor ne pride v okrilje nemško-avstrijske države, upajo še vedno, da se bode dala državna meja potegniti južno Maribora. V to svrhu rovarijo proti Jugoslaviji, kjer le morejo. Uprizorili so železničarsko stavko z izmišljenimi ve tmi, da se železničarji odpustijo iz službe, ter da se cela žel. zniška uprava militarizira. Ker ta stavka ni zavzela onih dimenzij, kakor so jih upali doseči mariborski Nemci, in ker se je železniški promet vsled požrtvovalnosti in zavednosti slovenskih železničarjev vzdržal, so se zatekli k novim sredstvom. Da dosežejo svoje namene. Postavili so si za nalogo, da zbegajo železničarje, ki vršijo svojo službo, da zbegajo vojaštvo, ki brani našo zemljo, ter zbegajo naše slovensko prebivalstvo. V ta namen trosijo po mestu vesti: da je v Ljubljani izbruhnila ustaja, da je vlada vržena, da je general Maister že zbežal; mariborska slovenska posojilnica da je dala tej vrženi vladi 2 milijona k on ljudskih prihrankov, ki so sedaj zgubjeni za vedno. Tem govoricam nasproti odločno konstatiramo, da vlada v Ljubljani mir in vzoren red, da izvišuje naša Narodna vlada SHS svojo nalogo, da jo podpira v tej nalogi celo Slovenstvo brez razlike strank, ter da ni o kaki nezadovoljnosti nikjer najmanjšega sledu. Nasprotno vlada po celi Sloveniji enolušno prepričanje, da smo na najbolji poti k naši jugoslovanski svobodi in k utrditvi naše jugoslovanske države SHS, ki bode obsegala vse pokrajine, kjer prebiva jugoslovanski narod, ne izvemši Maribora, četudi peščica mariborskih Nemcev še tako spletkari zoper nas. Ismišljena je tudi vest o begu generala Maistra. General Maister se je včeraj odpeljal na Koroško, da pregleda svoje čete in od nas zasedene slovenske kraje. Velik sprejem, ki so se ga udeležile civilne in vojaške oblasti, in trobojnice, ki so vihrale raz velikovskih hiš slovenskemu generalu v pozdrav, pričajo, kako trdno stoji naša stvar tudi v Korotanu, kjer so Nemci že menili, da so zatrti ves slovenski živelj. Po tem lepem dnevu, ki je pokazal, kako uspešno napreduje naša osamosvojitev tudi na naši severni meji, se je general Maister vrnil v Maribor, kjer zopet vodi obrano naše zemlje proti nemški grabežljivosti. Naravno je tudi, da so vesti o zgubljenem denarju mariborske posojilnice istotako izmišljene, kakor vse, kar razširjajo nemški krogi z namenom, da nam škodujejo. Jugoslovanska država stoji trdno, njena bodočnost kot samostojna država jej je zagotovljena in naša finančna sa-

mostojnost se razvija tako ugodno, da je vsake skrb o kakršnikoli zgubi v branilnicah naloženega denarja popolnoma neutemeljena. Zaupanje našega slovenskega prebivalstva v trdnost in zdrav razvoj naše Jugoslavije je neomajeno, tem nemškim spletkam ne veruje nihče ter ne bode tudi v bodoče nihče verjel, naj se naši nasprotniki poslužujejo še tako nečednih sredstev, da bi begali naše ljudi.

Razne novice.

Kako se človek okuži z jetiko? Glavni vir bacilov tuberkuloze je jetičen človek. Tastrup dobimo lahko v vseh izločilih njegovega telesa. Največkrat se prenaša jetika po pljunkih ali pljuvotini jetičnikov. Če jetičnik ne pazi na izmečke, pluje po tleh ali v žepni robec, se bacili jetike s pljuvotino posuše in sčasoma razprše. S prahom se zopet dvigajo v zrak, tako, da jih lahko vdihamo in se s tem okužimo. Na ta način ne obole le zdravi ljudje za jetiko, temveč tudi jetičnik sam si na ta način lahko okuži dotlej zdrave dele svojih pljuč. — To imenujemo okužbo po prahu. Nič manj ni nevarna okužba po kapljicah. Človek razpršuje pri kašljanju, kihanju, govorjenju iz sebe najmanjše sluzne kapljice. O tem se lahko prepričamo, če držimo pri govorjenju pred se zrcalo. V kratkem času je pokrito z najmanjšimi kapljicami. Pri jetičniku so v teh kapljicah bacili. Če nam tedaj jetičnik kašlja naravnost v obraz, preidejo bacili lahko v naša usta in sopila in odtod dalje v telo. Naglašati treba, da sega to nevarno ozračje kvečjemu na razdaljo enega metra. Če tedaj ne stojimo preblizu jetičnika ali če drži ta pri kašljanju dlan roke ali robec pred usta, odpade nevarnost nalezbe po kapljicah. Iz navedenega je tudi razvidno, s kako nevarnostjo je zvezano poljubovanje, ker se na ta način človek najlažje okuži z jetiko.

Jože Ulaga, Tegetthoffova ulica,

priporoča blago na obleke za moške in ženske, druk in drugo manufakturno blago ter kravate, kolirje in srajce.

Odvetnik Dr. Karl Koderman

naznanja, da zopet uraduje v svoji pisarni v Mariboru, Tegetthoffova cesta 30.

Absolvirani konzervatorist

Kapelnik J. O. Pešta

podučuje na goslih in glasovirju Wieland- ulica št. 14 — Prijave od 2. do 4. popoldne.

Špecerijska trgovina

Vilko Berdajs, grajski trg v gradu

priporoča dobro kisle zelje in repo, semena in drugo mešano blago.

Trgovina s papirjem

Ivanka Weixl, gospodska ulica 33

priporoča božične in noveletne razglednice, papir in druge pisarniške ter šolske potrebščine.

Urar Franjo Bureš, Tegetthoffova cesta 39

prevzame vsa popravila.

Učenec ali učenka in prodajalka

se sprejme v trgovini s papirjem in galanterijo Vilko Weixl, glavni trg št. 22.

Slovenske gostilne v Mariboru:

Narodni dom

Meden in Golec na Tegetthoffovi cesti, ter Rapoc na Tržaški cesti.